

N:o 7.

Ank. till Riksd. Kansli d. 10 Febr. 1870, kl. 5 e. m.

Utlåtande, i anledning af väckta motioner om ändring i gällande stadganden i fråga om skyldighet att bygga och underhålla vägar och broar samt färjor.

Genom särskilda inom Andra Kammaren väckta motioner, hvilka blifvit till Lag-Utskottet remitterade, hafva Herrar *B. Bengtsson* från Wermlands län och *Johannes Andersson* från Jönköpings län föreslagit,

den förre (motionen N:o 161): "att hvarje hemmans taxeringsvärde eller annan benämning på jorden lägges till grund för väg-, bro- och färjbyggnader samt deras underhåll, så väl vinter- som sommartiden, äfvensom för indelningen; och att grufvor, hyttor, jern- och sågverk samt qvarnar, hvilka mera än hemman begagna sig af vägar och dylikt, åläggas att deruti deltaga efter samma grunder, eller deras taxeringsvärde"; samt

Johannes Andersson (motionen N:o 121): "att Kongl. Förordningen den 13 September 1790 måtte så förändras, att hvarje kommun må ega rätt uppgöra förslag till ploglag för vintervägarnes underhåll, hvilket förslag må af Konungens Befallningshafvande pröfvas och fastställas, samt att ersättningen för vägarne underhåll skall debiteras, uppbäras och till ploglagen redovisas af kommunalnämnden inom hvarje socken".

Genom underdånig skrifvelse den 7 April 1866 hafva Rikets Ständer, under uttalande af den åsigt, att skyldigheten att deltaga i väghållningsbesväret borde med vissa modifikationer utsträckas ej allenast till fastigheter af alla slag, utan äfven till en hvar till deltagande i kommunalutskylder förpligtad person och utgöras efter samma grund som nämnda utskylder, hos Kongl. Maj:t anhållit, att Kongl. Maj:t täcktes, i öfverensställmelse härmed, låta utarbета och till Riksdagen framlägga nådig Proposition i ämnet.

I anledning häraf och sedan Kongl. Kammar-kollegium afgifvit infordradt underdånigt utlåtande i frågan, afät Kongl. Maj:t till 1868 års riksdag nådig Proposition, hvori förklaras, att hvad anginge frågan huruvida vägrödnings- och brobygg-

Bih. till Riksd. Prot. 1870. 7 Saml. 4 Häft.

nadsskyldigheten inom kommunerna å landet borde utsträckas till alla skattskyldige, vare sig, på sätt Rikets Ständer förutsatt, med eller ock utan iakttagande af undantag för tjänstemäns löner och pensioner samt andra med dessa jemförliga inkomstitlar, ansåge Kongl. Maj:t att, derest ett besvär, hvilket — om det till någon större del skulle utgöras emot lega — blefve än mera tryckande, må kunna öfverflyttas på samhällsklasser, hvilka förut varit derifrån befriade, sådant likväl icke skäligen i sin helhet kunde på en gång bringas till utförande; att, om en så genomgripande förändring som ifrågavarande besvärs fördelning på alla skattskyldige skulle kunna komma till stånd, utan att väcka billig klagan, måste den endast småningom genomföras och en dylik fördelning företrädesvis ske i sådana fall, der en allmän delaktighet kunde med mindre praktiska svårigheter åstadkommas; att härtill lämpade sig företrädesvis det åliggande, som af de väghållningsskyldige redan nu bestredes genom kontanta tillskott, nemligen vägarne hållande i fergildt stånd vintertiden vid snöfall; att det icke borde lemnas utan uppmärksamhet, att måhända den största ojämnheten vid väghållnings- och brobyggnadsbesvärets fördelning, likasom i fördelningen af kostnaderna för vinterväghållningen, der ploglag äro inrättade, icke låge så mycket deri, att besvär och kostnader drabbade jordbruket allena, som fast heldre — åtminstone inom flera orter — deruti att desamma vore på jorden ytterst ojemnt fördelade, enär fördelningsgrunden varit och ännu vore hemmanens mantal, oberoende af deras högre eller lägre värde; att en öfverflyttning på andra samhällsklasser af större eller mindre del af detta besvär derföre icke borde ega rum, utan att samtidigt dermed jemväl ändrades den fördelningsgrund emellan hemmanen, som hittills varit gällande; att det möjligen kunde ifrågasättas, huruvida den frihet från deltagande i kostnaden för vinterväghållningen, som i följd af frihet från deltagande i väg- och brohållningsbesväret, på grund af särskilda Kongl. Resolutioner, hitintills varit bruk, qvarnar, skattlagda utjordar och lotshemman beviljad, likasom den frihet, som i detta hänseende tillkommer frälsesäterierna i Skåne, Halland, Blekinge och Bohuslän, borde fortfarande gälla, äfven om en förändring i ifrågasatta siffringen komme till stånd; men att, då berörda frihet måste anses meddelad endast med afseende å de förhållanden, som egde rum, då densamma beviljades, eller att väg- och brohållningen var ett jorden uteslutande åliggande besvär, torde deraf ock böra följa, att tillämpningen af denna frihet förfölle för den del af ifrågavarande besvär, som genom statsmakternas beslut, efter en helt och hållet ny grund, gjordes gemensamt för alla skattskyldiga; att rättvisa och billighet dock fordrade, att vid en sådan öfverflyttning jorden fortfarande droge samma andel, som i kommunalförfattningarne vore i afseende å fyrkantsberäkningen iakttaget; men att det syntes icke böra ifrågakomma att befria vissa slag af inkomst från all delaktighet härutinnan; och fann Kongl. Maj:t, på grund häraf, skäligt föreslå Riksdagen att, med ändring af föreskriften i Kongl. Förordningen af den 13 September 1790, § 5, må stadgas att, när i öfverensstämmelse med nämnda författning till vägarne hållande i fergildt stånd under vintertiden vid snöfall s. k. ploglag äro eller blifva inrättade, den för alla ploglagen uti socknen eller häradet belöpande ersättning sammanslås och inom socknen eller häradet fördelas efter den allmänna grund, som gäller för uttagande af kommunalutskylder på landet.

Denna nådiga Proposition vann dock icke Riksdagens godkännande. Men enahanda förslag blef genom enskilda motioner ånyo väckt vid nästlidna års riksdag, som i anledning deraf till Kongl. Maj:t aflät underdånig skrifvelse med anhållan, att Kongl. Maj:t täcktes låta tillvägabringa den utredning, som erfordrades för bedömande af den föreslagna förändringens verkningar inom de särskilda orterna,

samt derefter till Riksdagen göra den förnyade framställning i ämnet, hvartill omständigheterna kunde föranleda.

Såsom bekant är, har Kongl. Maj:t infordrat länsstyrelsernas och landstingens yttranden i fråga om förändrad lagstiftning angående skyldigheten att bygga och underhålla större broar och färjor, i syftning att utsträcka detta besvär till alla dem, som erlægga kommunalutskylder, och att, för åstadkommande af en jämnare och billigare fördelning af kostnaden, antaga landstingsområdet i stället för häradet till gemensamhet.

Frågan i hela dess omfattning är således beroende på åtgärd af Kongl. Maj:t; och får Utskottet fördenskull värdsamt hemställa, att ifrågavarande motioner ej må till någon vidare åtgärd å Riksdagens sida föranleda.

Stockholm den 10 Februari 1870.

På Utskottets vägnar:

Eric Sparre.

Herr *Bergström* har begärt att få antecknadt, det han ej deltagit i ärendets behandling hos Utskottet.

N:o 8.

Ank. till Riksd. Kansli d. 10 Febr. 1870, kl. 5 e. m.

*Utlåtande, i anledning af väckt förslag om ändring i 6 Kap. 3 §
Byggnings-balken, rörande dikning grannar emellan.*

Omförmälda lagrum är af denna lydelse:

“Nu ligga grannars åkrar vid hvarandra; hafve då halft dike hvardera. Möta bys dike annan bys diken; gräfve hvar upp för sig genom sina egor, eller böte två daler, och fylla skadan. Lägger man dike genom sitt gårde eller äng,